

REGULATION (EC) No 1107/2006 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 5 July 2006 concerning the rights of disabled persons and persons with reduced mobility when travelling by air

UOFFISIELL OVERSETTELSE

av 5. juli 2006

om funksjonshemmedes og bevegelseshemmedes rettigheter i forbindelse med lufttransport

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 80 nr. 2,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,

etter å ha rådspurt Regionkomiteen,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽²⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Det felles marked for flyginger bør komme alle borgere til gode. Derfor bør funksjonshemmede og bevegelseshemmede, uavhengig av om årsaken til funksjonshemningen eller bevegelseshemningen er uførhet, alder eller andre forhold, ha samme adgang til lufttransport som andre borgere. Funksjonshemmede og bevegelseshemmede har samme rett som alle andre borgere til fri bevegelse, valgfrihet og likebehandling. Dette gjelder flyginger så vel som andre områder i livet.
- 2) Funksjonshemmede og bevegelseshemmede bør derfor ha adgang til transport og ikke bli nektet dette på grunn av sin funksjonshemning eller bevegelseshemning, med mindre det kan berettiges av sikkerhetshensyn og er lovfestet. Før luftfartsselskaper, deres agenter og reisearrangører godtar reservasjoner fra funksjonshemmede eller bevegelseshemmede, bør de gjøre en rimelig innsats for å kontrollere om det av sikkerhetshensyn kan berettiges at nevnte personer ikke kan tas i mot på de berørte flygingene.
- 3) Denne forordning bør ikke påvirke andre passasjerrettigheter som er fastsatt i Fellesskapets regelverk, særlig rådsdirektiv 90/314/EØF av 13. juni 1990 om pakkereiser, herunder pakkeferier og pakketurer⁽³⁾ og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004 av 11. februar 2004 om fastsettelse av felles regler for erstatning og assistanse til passasjerer ved nektet ombordstigning og ved innstilte eller vesentlig forsinkede flyginger⁽⁴⁾. Dersom samme hendelse skulle utløse samme rett til refusjon eller ombooking i henhold til en av disse rettsakter eller denne forordning, bør

⁽¹⁾ EUT C 24 av 31.1.2006, s. 12.

⁽²⁾ Europaparlamentsuttalelse av 15. desember 2003 (ennå ikke offentliggjort i EUT), og rådsbeslutning av 9. juni 2006.

⁽³⁾ EFT L 158 av 23.6.1990, s. 59.

⁽⁴⁾ EUT L 46 av 17.2.2004, s. 1.

den berørte personen ha mulighet til å utøve denne rettigheten bare én gang etter eget valg.

- 4) For å gi funksjonshemmede og bevegelseshemmede samme adgang til lufttransport som andre borgere bør det både i lufthavner så vel som ombord i luftfartøyer ytes assistanse som imøtekommer deres særlige behov, ved hjelp av nødvendig personale og utstyr. Av hensyn til den sosiale integrasjon bør de berørte personene få slik assistanse uten å bli pålagt ekstra avgifter.
- 5) Assistanse som ytes i lufthavner som ligger på territoriet til en medlemsstat der traktaten får anvendelse, bør blant annet gjøre det mulig for funksjonshemmede og bevegelseshemmede å bevege seg fra et angitt ankomststed i en lufthavn til et luftfartøy, og fra luftfartøyet til et angitt avgangssted fra lufthavnen, herunder ombordstigning og avstigning. Disse stedene bør være angitt minst ved terminalbygningens hovedinnganger, i områder med innsjekkingsskranker, på tog-, forstadsbane-, T-bane- og busstasjoner, på drosjeholdeplasser og andre ankomststeder, og på parkeringsområder i lufthavnen. Assistanse bør organiseres slik at forstyrrelser og forsinkelser unngås, samtidig som høye og likeverdige standarder opprettholdes i hele Fellesskapet og ressurser utnyttes på best mulig måte, uansett hvilken lufthavn eller hvilket luftfartsselskap som er involvert.
- 6) For å nå disse mål bør en sentral enhet ha ansvaret for sikre assistanse av høy kvalitet i lufthavner. Ettersom lufthavnadministrasjonene har en viktig rolle når det gjelder tjenestetilbudet i alle lufthavnene, bør det overgripende ansvaret tillegges dem.
- 7) Lufthavnadministrasjoner kan selv yte assistanse til funksjonshemmede og bevegelseshemmede. Med tanke på den positive rollen som visse operatører og luftfartsselskaper tidligere har spilt, kan lufthavnadministrasjoner inngå kontrakter med tredjeparter om yting av slik assistanse, uten at det berører anvendelsen av relevante bestemmelser i fellesskapsretten, herunder bestemmelser om offentlig innkjøp.
- 8) Assistanse bør finansieres slik at byrden fordeles likt mellom alle passasjerer som benytter lufthavnen, slik at transport av funksjonshemmede og bevegelseshemmede ikke kan oppleves som belastende. En avgift som ilegges luftfartsselskaper som benytter en lufthavn og som står i forhold til antall passasjerer selskapet frakter til eller fra lufthavnen, synes å være den beste finansieringsmåten.
- 9) For å sikre at særlig avgiftene som luftfartsselskapene betaler står i rimelig forhold til assistansen som tilbys funksjonshemmede og bevegelseshemmede, og at avgiftene ikke brukes til å finansiere annen virksomhet innenfor lufthavnadministrasjonen enn den som gjelder tilbudet av slik assistanse, bør det være full åpenhet rundt fastsettelsen og bruken av avgiftene. Rådsdirektiv 96/67/EF av 15. oktober 1996 om adgang til markedet for lufthavnrelaterte tjenester i lufthavnene i Fellesskapet⁽¹⁾ og særlig bestemmelsene om atskilte regnskaper, bør derfor få anvendelse, såfremt de ikke strider mot denne forordning.
- 10) Når lufthavner og luftfartsselskaper organiserer assistanse til funksjonshemmede og bevegelseshemmede samt utdanner personalet, bør de ta hensyn til dokument 30 del I avsnitt 5 og tilknyttede vedlegg i Den europeiske konferanse for sivil luftfart (ECAC),

⁽¹⁾ EFT L 272 av 25.10.1996, s. 36. Direktivet endret ved europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1882/2003 (EUT L 284 av 31.10.2003, s. 1).

særlig om atferdsregler for lufthavnrelaterte tjenester til bevegelseshemmede fastsatt i vedlegg J til nevnte dokument, i kraft på tidspunktet for vedtakelsen av denne forordning.

- 11) I forbindelse med beslutninger om utforming av nye lufthavner og terminaler og ved større ombygginger, bør lufthavnadministrasjonen om mulig ta hensyn til behovene til funksjonshemmede og bevegelseshemmede. Likeledes bør luftfartsselskaper om mulig ta hensyn til slike behov når de tar beslutninger om utforming av nye og ombygde luftfartøyer.
- 12) Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger⁽¹⁾ bør håndheves strengt for å sikre funksjonshemmedes og bevegelseshemmedes personvern, og for å sikre at opplysningene som det anmodes om, bare brukes for å oppfylle de forpliktelser om å yte assistanse som fastsettes i denne forordning, og ikke brukes mot passasjerene som ber om tjenesten.
- 13) Alle viktige opplysninger til flypassasjerer bør gis i alternative former som er tilgjengelige for funksjonshemmede og bevegelseshemmede, og bør minst gis på samme språk som opplysningene til andre passasjerer.
- 14) Dersom rullestoler eller annet bevegelsesutstyr eller hjelpemidler blir borte eller skadet under håndteringen i lufthavnen eller under transporten ombord på luftfartøyet, bør det utbetales erstatning til eieren av utstyret i samsvar med bestemmelsene i folkeretten, fellesskapsretten og den nasjonale lovgivning.
- 15) Medlemsstatene bør føre tilsyn med og sikre at denne forordning overholdes samt utpeke et egnet organ som ansvarlig for å utføre oppgaver i forbindelse med håndhevingen. Tilsynet påvirker ikke funksjonshemmedes og bevegelseshemmedes rett til å søke om oppreisning gjennom en domstol i henhold til nasjonal lovgivning.
- 16) Det er viktig at funksjonshemmede og bevegelseshemmede som mener at det har forekommet overtredelser av denne forordning, har mulighet for å gjøre lufthavnadministrasjonen eller det berørte luftfartsselskapet oppmerksomme på dette. Dersom den funksjonshemmede eller bevegelseshemmede ikke kan oppnå tilfredsstillende behandling på denne måten, bør vedkommende stå fritt til å klage til organet eller organene som den relevante medlemsstaten har utpekt til det formål.
- 17) Klager som gjelder assistanse fra en lufthavn, bør rettes til organet eller organene som er utpekt til å håndheve denne forordning av medlemsstaten som lufthavnen ligger i. Klager som gjelder assistanse fra et luftfartsselskap, bør rettes til organet eller organene som er utpekt til å håndheve denne forordning av medlemsstaten som har utstedt luftfartsselskapets lisens.
- 18) Medlemsstatene bør fastsette sanksjoner som får anvendelse ved overtredelse av denne forordning og sikre at disse sanksjonene håndheves. Sanksjonene, som kan omfatte påbud om utbetaling av erstatning til den berørte personen, bør være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.

⁽¹⁾ EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31. Direktivet endret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.

- 19) Ettersom målene med denne forordning, som er å sikre et høyt og likeverdig nivå for beskyttelse og assistanse overalt i medlemsstatene og å sikre at markedsdeltakere driver under harmoniserte forhold i et felles marked, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene, og derfor på grunn av tiltakets omfang og virkninger bedre kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med nærhetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går denne forordning ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse mål.
- 20) I denne forordning respekteres de grunnleggende rettigheter og overholdes de prinsipper som er nedfelt blant annet i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter.
- 21) 2. desember 1987 ble det i London i en felleserklæring fra Kongeriket Spanias og Det forente kongeriket Storbritannia og Irlands utenriksministre oppnådd enighet mellom de to stater om en ordning for økt samarbeid om bruken av Gibraltar lufthavn. Denne ordningen er ennå ikke iverksatt —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

Formål og virkeområde

1. I denne forordning fastsettes regler for beskyttelse av og assistanse til funksjonshemmede og bevegelseshemmede i forbindelse med lufttransport, både for å beskytte dem mot forskjellsbehandling og for å sikre at de får assistanse.
2. Bestemmelsene i denne forordning får anvendelse på funksjonshemmede og bevegelseshemmede som benytter eller har til hensikt å benytte seg av kommersiell lufttransport av passasjerer med avreise fra, transitt gjennom eller ankomst til en lufthavn, når lufthavnen ligger på territoriet til en medlemsstat der traktaten får anvendelse.
3. Artikkel 3, 4 og 10 får i tillegg anvendelse på passasjerer som reiser fra en lufthavn som ligger i en tredjestat, til en lufthavn som ligger på territoriet til en medlemsstat der traktaten får anvendelse, dersom det utførende luftfartsselskapet er et luftfartsselskap i Fellesskapet.
4. Denne forordning berører ikke passasjerenes rettigheter i henhold til direktiv 90/314/EØF og forordning (EF) nr. 261/2004.
5. I den grad bestemmelsene i denne forordning er uforenlige med bestemmelsene i direktiv 96/67/EF, skal denne forordning ha forrang.
6. Anvendelse av denne forordning på Gibraltar lufthavn skal ikke berøre henholdsvis Kongeriket Spanias og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irlands standpunkter i forbindelse med tvisten om suvereniteten over territoriet der lufthavnen ligger.
7. Anvendelse av denne forordning på Gibraltar lufthavn skal utsettes til ordningen fastsatt i felleserklæringen til utenriksministrene for Kongeriket Spania og Det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland av 2. desember 1987 blir iverksatt. Regjeringene i Spania og Det forente kongerike skal underrette Rådet om ikrafttredelsesdatoen.

Artikkel 2

Definisjoner

I denne forordning menes med

- a) «funksjonshemmet» eller «bevegelseshemmet» en person hvis bevegelse ved bruk av transportmidler blir hemmet på grunn av en form for fysisk funksjonshemning (sensorisk eller motorisk, permanent eller midlertidig), psykisk funksjonshemning eller svekkelse, eller på grunn av en annen form for funksjonshemning eller alder, og hvis situasjon krever behørig oppmerksomhet og tilpasning til vedkommendes særlige behov av de tjenester som er tilgjengelige for alle passasjerer,
- b) «luftfartsselskap» et lufttransportforetak som har gyldig lisens,
- c) «utførende luftfartsselskap» et luftfartsselskap som utfører eller har til hensikt å utføre en flyging i henhold til en avtale med en passasjer, eller på vegne av en annen person, juridisk eller fysisk, som har en avtale med vedkommende passasjer,
- d) «luftfartsselskap i Fellesskapet» et luftfartsselskap med gyldig lisens utstedt av en medlemsstat i samsvar med rådsforordning (EØF) nr. 2407/92 av 23. juli 1992 om lisenser til luftfartsselskaper⁽¹⁾,
- e) «reisearrangør», med unntak av luftfartsselskaper, en arrangør eller en formidler i henhold til artikkel 2 nr. 2 og 3 i direktiv 90/314/EØF,
- f) «lufthavnadministrasjon» eller «administrasjon» et organ som har som oppgave å administrere og forvalte lufthavninfrastrukturene i henhold til nasjonal lovgivning, og å samordne og kontrollere virksomheten til de ulike aktørene i en lufthavn eller et lufthavnsystem,
- g) «lufthavnbruker» enhver fysisk eller juridisk person som er ansvarlig for lufttransport av passasjerer fra eller til den aktuelle lufthavn,
- h) «Komiteen for lufthavnbrukere» en komité av representanter for lufthavnbrukere eller organisasjoner som representerer dem,
- i) «reservasjon» at passasjerer har en billett eller et annet bevis som viser at reservasjonen er godkjent og registrert av luftfartsselskapet eller reisearrangøren,
- j) «lufthavn» ethvert område spesielt tilpasset luftfartøyers landing, avgang og bevegelser, herunder tilhørende anlegg som kan være nødvendige av hensyn til lufttrafikken og service for luftfartøyer, herunder anlegg som er nødvendige for å betjene kommersielle flyginger,
- k) «parkeringsområde i lufthavn» et parkeringsområde innenfor lufthavnens grenser eller under direkte kontroll av lufthavnadministrasjonen og som direkte betjener passasjerene som benytter lufthavnen,

⁽¹⁾ EFT L 240 av 24.8.1992, s. 1.

- l) «kommersiell flyging med passasjerer» flyginger med passasjerer som utføres av et luftfartsselskap gjennom regelbundne eller ikke-regelbundne flyginger som tilbys allmennheten mot vederlag, enten separat eller som del av en pakke.

Artikkel 3

Forbud mot å nekte transport

Et luftfartsselskap, dets agent eller en reisearrangør skal ikke på grunnlag av funksjonshemning eller bevegelseshemning nekte

- a) å godkjenne en reservasjon for en flyging som avgår eller ankommer en lufthavn som omfattes av denne forordning,
- b) en funksjonshemmet eller bevegelseshemmet ombordstigning i en slik lufthavn, forutsatt at vedkommende har en gyldig billett og reservasjon.

Artikkel 4

Unntak, særlige vilkår og opplysninger

1. Uten at det berører bestemmelsene i artikkel 3 kan et luftfartsselskap, dets agent eller en reisearrangør på grunnlag av funksjonshemning eller bevegelseshemning nekte å godta en reservasjon fra eller ombordstigning for en funksjonshemmet eller bevegelseshemmet

- a) for å oppfylle gjeldende sikkerhetskrav fastsatt i folkeretten, fellesskapsretten eller nasjonal lovgivning eller for å oppfylle sikkerhetskrav fastsatt av myndigheten som utstedte godkjenningssertifikatet til det berørte luftfartsselskapet,
- b) dersom luftfartøyets størrelse eller dører gjør det fysisk umulig med ombordstigning eller transport av funksjonshemmede eller bevegelseshemmede.

Dersom en reservasjon ikke godtas under henvisning til årsakene nevnt i første ledd bokstav a) eller b), skal luftfartsselskapet, dets agent eller reisearrangøren gjøre en rimelig inntas for å foreslå et akseptabelt alternativ for den berørte personen.

En funksjonshemmet eller bevegelseshemmet som er blitt nektet ombordstigning på grunn av sin funksjonshemning eller bevegelseshemning samt personer som ledsager vedkommende i samsvar med nr. 2 i denne artikkel, skal tilbys rett til refusjon eller omruting som fastsatt i artikkel 8 i forordning (EF) nr. 261/2004. Retten til å velge mellom returflyging eller omruting forutsetter at alle sikkerhetskrav er oppfylt.

2. På samme vilkår som de angitt i nr. 1 første ledd bokstav a) kan et luftfartsselskap, dets agent eller en reisearrangør kreve at funksjonshemmede eller bevegelseshemmede ledsages av en person som kan gi den nødvendige assistansen til den funksjons- eller bevegelseshemmede.

3. Et luftfartsselskap eller dets agent skal i tilgjengelige former og minst på samme språk som for opplysningene til andre passasjerer, offentliggjøre de sikkerhetsregler som selskapet anvender ved transport av funksjonshemmede og bevegelseshemmede, samt eventuelle begrensninger i forbindelse med persontransporten eller transporten av bevegelsesutstyr som følger av luftfartøyets størrelse. En reisearrangør skal opplyse om slike sikkerhetsregler og

begrensninger i forbindelse med flyginger som inngår i pakkereiser, herunder pakkeferier og pakketurer som den organiserer, selger eller tilbyr for salg.

4. Dersom et luftfartsselskap, dets agent eller en reisearrangør gjør bruk av et unntak i henhold til nr. 1 eller 2, skal det eller den straks underrette den bevegelseshemmede eller funksjonshemmede om årsakene til dette. På anmodning skal et luftfartsselskap, dets agent eller en reisearrangør skriftlig underrette den funksjonshemmede eller bevegelseshemmede om årsakene innen fem arbeidsdager etter anmodningen.

Artikkel 5

Angivelse av ankomst- og avgangssteder

1. I samarbeid med lufthavnbrukere, gjennom Komiteen for lufthavnbrukere dersom denne finnes, og relevante organisasjoner som representerer funksjonshemmede og bevegelseshemmede skal lufthavnadministrasjonen, idet den tar hensyn til omstendighetene på stedet, angi ankomst- og avgangssteder innenfor lufthavnens grenser eller på et sted som er under administrasjonens direkte kontroll, både innenfor og utenfor terminalbygningene, der funksjonshemmede og bevegelseshemmede enkelt kan melde fra om sin ankomst til lufthavnen og be om assistanse.

2. Ankomst- og avgangsstedene nevnt i nr. 1 skal være tydelig merket og inneholde grunnleggende opplysninger om lufthavnen i tilgjengelige former.

Artikkel 6

Videreformidling av opplysninger

1. Luftfartsselskaper, deres agenter samt reisearrangører skal treffe alle de tiltak som er nødvendige for at de skal kunne motta, på sine utsalgsteder på territoriet til en medlemsstat der traktaten får anvendelse, herunder via telefon- og internettsalg, underretninger om behov for assistanse fra funksjonshemmede eller bevegelseshemmede.

2. Dersom et luftfartsselskap, dets agent eller en reisearrangør mottar en underretning om behov for assistanse minst 48 timer før flygingens angitte avgangstid, skal den senest 36 timer før flygingens angitte avgangstid videreformidle opplysningene

- a) til lufthavnadministrasjonen på avgangs-, ankomst- og transittlufthavnene og
- b) til det utførende luftfartsselskapet, dersom reservasjonen ikke ble gjort hos nevnte selskap, med mindre identiteten til det utførende luftfartsselskapet ikke er kjent på underretningstidspunktet, i så fall skal opplysningene videreformidles så raskt som det er praktisk mulig.

3. I alle andre tilfeller enn de som er nevnt i nr. 2 skal luftfartsselskapet, dets agent eller reisearrangøren videreformidle opplysningene så raskt som mulig.

4. Så raskt som mulig etter luftfartøyets avgang skal det utførende luftfartsselskapet underrette ankomstlufthavnens lufthavnadministrasjon, dersom den ligger på territoriet til en medlemsstat der traktaten får anvendelse, om antall funksjonshemmede og bevegelseshemmede på flygingen som trenger assistanse som omhandlet i vedlegg I, og hvilken type assistanse det gjelder.

Artikkel 7

Rett til assistanse i lufthavner

1. Når en funksjonshemmet eller bevegelseshemmet ankommer en lufthavn for å reise med et luftfartøy, er lufthavnadministrasjonen ansvarlig for å sikre at assistansen omhandlet i vedlegg I ytes på en slik måte at personen kan gjennomføre flygingen som vedkommende har reservert, forutsatt at det berørte luftfartsselskapet, dets agent eller den berørte reisearrangøren er blitt underrettet om personens særlige behov for slik assistanse senest 48 timer før flygingens angitte avgangstid. Underretningen skal også omfatte returflygingen, dersom utreiseflygingen og returflygingen er reservert hos samme luftfartsselskap.
2. Når det er nødvendig å bruke en godkjent førerhund, skal det tilrettelegges for dette, forutsatt at luftfartsselskapet, dets agent eller reisearrangøren er blitt underrettet om dette i samsvar med eventuelle nasjonale regler for transport av førerhunder ombord i luftfartøyer.
3. Dersom det ikke er gitt noen underretning i samsvar med nr. 1, skal lufthavnadministrasjonen treffe alle rimelige tiltak for å yte assistansen angitt i vedlegg I på en slik måte at den berørte personen kan gjennomføre flygingen som vedkommende har reservert.
4. Bestemmelsene i nr. 1 får anvendelse under forutsetning av at
 - a) personen kommer til innsjekkingen
 - i) på tidspunktet som på forhånd og skriftlig (herunder på elektronisk måte) er bestemt av luftfartsselskapet, dets agent eller reisearrangøren, eller
 - ii) dersom det ikke er bestemt noe tidspunkt, senest en time før den angitte avgangstiden, eller
 - b) personen ankommer et sted innenfor lufthavnens grenser som er angitt i samsvar med artikkel 5
 - i) på tidspunktet som på forhånd og skriftlig (herunder på elektronisk måte) er bestemt av luftfartsselskapet, dets agent eller reisearrangøren, eller
 - ii) dersom det ikke er bestemt noe tidspunkt, senest to timer før den angitte avgangstiden.
5. Når en funksjonshemmet eller bevegelseshemmet er i transitt i en lufthavn som omfattes av denne forordning, eller overføres av et luftfartsselskap eller en reisearrangør fra flygingen som vedkommende har reservert til en annen flyging, er lufthavnadministrasjonen ansvarlig for å sikre at assistansen omhandlet i vedlegg I ytes på en slik måte at personen kan gjennomføre flygingen som vedkommende har reservasjon til.
6. Når en funksjonshemmet eller bevegelseshemmet ankommer med luftfartøy til en lufthavn som omfattes av denne forordning, er lufthavnadministrasjonen ansvarlig for å sikre at assistansen omhandlet i vedlegg I ytes på en slik måte at personen kommer fram til avgangsstedet fra lufthavnen omhandlet i artikkel 5.
7. Assistansen som ytes skal så langt det er mulig være tilpasset den enkelte passasjers særlige behov.

Artikkel 8

Ansvar for assistanse i lufthavner

1. Lufthavnadministrasjonen skal være ansvarlig for å sikre at assistansen omhandlet i vedlegg I ytes uten ekstra omkostninger for funksjonshemmede og bevegelseshemmede.
2. Lufthavnadministrasjonen kan selv yte slik assistanse. Alternativt kan lufthavnadministrasjonen, fremdeles som ansvarshavende og forutsatt at kvalitetsstandardene omhandlet i artikkel 9 nr. 1 er kontinuerlig oppfylt, inngå avtaler med en eller flere parter om å yte assistanse. I samarbeid med lufthavnbrukere, gjennom Komiteen for lufthavnbrukere dersom denne finnes, kan lufthavnadministrasjonen inngå slike avtaler på eget initiativ eller på anmodning, deriblant fra et luftfartsselskap, idet den tar hensyn til lufthavnens eksisterende tjenester. Dersom lufthavnadministrasjonen avslår en anmodning, må avslaget begrunnes skriftlig.
3. Lufthavnadministrasjonen kan på et grunnlag som ikke innebærer forskjellsbehandling ilegge lufthavnbrukerne en særskilt avgift for å finansiere assistansen.
4. Den særskilte avgiften bør være rimelig, kostnadsbasert, åpent beregnet og fastsatt av lufthavnadministrasjonen i samarbeid med lufthavnbrukerne, gjennom Komiteen for lufthavnbrukere dersom denne finnes, eller en annen relevant enhet. Den skal fordeles på lufthavnbrukerne i forhold til det samlede antall passasjerer som hvert luftfartsselskap transporterer til og fra lufthavnen.
5. Lufthavnadministrasjonen skal i samsvar med gjeldende handelspraksis føre atskilte regnskaper for virksomhet som gjelder assistanse som ytes til funksjonshemmede og bevegelseshemmede, og annen virksomhet.
6. Lufthavnadministrasjonen skal gjennom Komiteen for lufthavnbrukere, dersom denne finnes, eller en annen relevant enhet gjøre tilgjengelig for lufthavnbrukere samt for håndhevingsorganene omhandlet i artikkel 14, en revidert årsoversikt over mottatte avgifter og betalte utgifter for assistanse til funksjonshemmede og bevegelseshemmede.

Artikkel 9

Kvalitetsstandarder for assistanse

1. Med unntak av lufthavner der den årlige trafikken er på under 150 000 kommersielle passasjerbevegelser skal lufthavnadministrasjonen i samarbeid med Komiteen for lufthavnbrukere, dersom denne finnes, og organisasjoner som representerer funksjonshemmede og bevegelseshemmede passasjerer fastsette kvalitetsstandarder for assistansen omhandlet i vedlegg I samt fastsette hvilke ressurser som trengs for å oppfylle dem.
2. Ved fastsettelsen av slike standarder må det tas fullt hensyn til internasjonalt anerkjente prinsipper og regler for atferd som gjelder forenkling av transport av funksjonshemmede og bevegelseshemmede, særlig atferdsreglene for lufthavnrelaterte tjenester til bevegelseshemmede fra Den europeiske konferanse for sivil luftfart.
3. Lufthavnadministrasjonen skal offentliggjøre kvalitetsstandardene.

4. Et luftfartsselskap og lufthavnadministrasjonen kan bli enige om at lufthavnadministrasjonen, til passasjerer som luftfartsselskapet transporterer til og fra lufthavnen, skal yte assistanse av en høyere standard enn det som er fastsatt i nr. 1, eller yte tjenester ut over de som er angitt i vedlegg I.

5. For å finansiere dette kan lufthavnadministrasjonen, utover avgiften omhandlet i artikkel 8 nr. 3, ilegge det utførende luftfartsselskapet en avgift, som skal være åpent beregnet, kostnadsrelatert og fastsatt etter samråd med det berørte luftfartsselskapet.

Artikkel 10

Assistanse fra luftfartsselskaper

Et luftfartsselskap skal yte assistansen omhandlet i vedlegg II uten ytterligere avgift til en funksjonshemmet eller bevegelseshemmet som reiser fra, ankommer eller er i transitt i en lufthavn som omfattes av denne forordning, forutsatt at vedkommende oppfyller kravene fastsatt i artikkel 7 nr. 1, 2 og 4.

Artikkel 11

Opplæring

Luftfartsselskaper og lufthavnadministrasjoner skal

- a) sikre at hele personalet, herunder personer ansatt av underleverandører, som yter direkte assistanse til funksjonshemmede og bevegelseshemmede, har kunnskap om hvordan de skal møte behovene til personer med ulike former for funksjons- eller bevegelseshemning,
- b) sørge for at alt personale som arbeider i lufthavnen og som kommer i direkte kontakt med de reisende, får opplæring med tanke på likebehandling av og bevissthet omkring funksjons- og bevegelseshemmede,
- c) sikre at alle nye ansatte ved ansettelsen får opplæring relatert til funksjons- og bevegelseshemning og at personalet får etteropplæringskurs ved behov.

Artikkel 12

Erstatning for bortkomne eller skadde rullestoler, bevegelsesutstyr og hjelpemidler

Dersom rullestoler eller annet bevegelsesutstyr eller hjelpemidler blir borte eller skadet under håndteringen i lufthavnen eller under transporten ombord på luftfartøyet, bør det utbetales erstatning til eieren av utstyret i samsvar med bestemmelsene i folkeretten, fellesskapsretten og nasjonal lovgivning.

Artikkel 13

Oppfylleelsesplikt

Forpliktelsene overfor funksjonshemmede og bevegelseshemmede i henhold til denne forordning skal ikke begrenses eller oppheves.

Artikkel 14

Håndhevingsorgan og dets oppgaver

1. Hver medlemsstat skal utpeke et eller flere organer som skal være ansvarlige for å håndheve denne forordning med hensyn til flyginger som avgår fra eller ankommer lufthavner på medlemsstatens territorium. Ved behov skal organet eller organene treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at rettighetene til funksjonshemmede og bevegelseshemmede respekteres, herunder at kvalitetsstandardene omhandlet i artikkel 9 nr. 1 blir oppfylt. Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen om organene de har utpekt.
2. Medlemsstatene skal ved behov pålegge de utpekte organene i henhold til nr. 1 ansvaret for å sikre at artikkel 8 gjennomføres på en tilfredsstillende måte, herunder med hensyn til bestemmelsene om avgifter, for å unngå illojal konkurranse. De kan også utpeke et særskilt organ for dette formål.

Artikkel 15

Klageordning

1. Funksjonshemmede eller bevegelseshemmede som mener at det har forekommet overtredelser av denne forordning, kan gjøre lufthavnadministrasjonen eller eventuelt det berørte luftfartsselskapet oppmerksomme på dette.
2. Dersom den funksjonshemmede eller bevegelseshemmede ikke kan oppnå tilfredsstillende behandling på denne måten, kan klager som gjelder påståtte overtredelser av denne forordning inngis til de organer som er utpekt i henhold til artikkel 14 nr. 1, eller til et vedkommende organ utpekt av en medlemsstat.
3. Et organ i en medlemsstat som mottar en klage som gjelder et forhold som kommer inn under ansvarsområdet til et utpekt organ i en annen medlemsstat, skal videresende klagen til organet i den andre medlemsstaten.
4. Medlemsstatene skal treffe tiltak for å underrette funksjonshemmede og bevegelseshemmede om deres rettigheter i henhold til denne forordning og om muligheten for å klage til de utpekte organene.

Artikkel 16

Sanksjoner

Medlemsstatene skal fastsette bestemmelser om sanksjoner som får anvendelse på overtredelser av denne forordning, og skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at de gjennomføres. Sanksjonene som fastsettes må være effektive, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og virke forebyggende. Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen om disse bestemmelsene og skal umiddelbart underrette den om eventuelle senere endringer av dem.

*Artikkel 17***Rapport**

Kommisjonen skal senest 1. januar 2010 framlegge for Europaparlamentet og Rådet en rapport om anvendelsen og virkningene av denne forordning. Rapporten skal om nødvendig være vedlagt forslag til regelverk som gjennomfører bestemmelsene i denne forordning i mer detalj, eller ajourfører dem.

*Artikkel 18***Ikrafttredelse**

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Den får anvendelse fra 26. juli 2008, unntatt artikkel 3 og 4, som får anvendelse fra 26. juli 2007.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Strasbourg, 5. juli 2006.

For Europaparlamentet

J. BORRELL FONTELLES

For Rådet

P. LEHTOMÄKI

*VEDLEGG I***Assistanse som lufthavnadministrasjonen har ansvar for**

Assistanse og tiltak som er nødvendige for at funksjonshemmede og bevegelseshemmede skal kunne

- melde fra om sin ankomst til lufthavnen og be om assistanse ved de utpekte stedene innenfor og utenfor terminalbygningen som omhandles i artikkel 5,
- forflytte seg fra et angitt sted til innsjekkingsskranken,
- sjekke inn og registrere bagasje,
- forflytte seg fra innsjekkingsskranken til luftfartøyet og gå gjennom emigrasjons-, toll- og sikkerhetskontroller,
- gå om bord i luftfartøyet, ved hjelp av heiser, rullestoler eller annet nødvendig utstyr, etter behov,
- forflytte seg fra luftfartøyets dør til sitteplassen,
- legge på plass og hente bagasje på luftfartøyet,
- forflytte seg fra sitteplassen til luftfartøyets dør,
- forlate luftfartøyet, ved hjelp av heiser, rullestoler eller annet nødvendig utstyr, etter behov,
- forflytte seg fra luftfartøyet til bagasjehallen og hente bagasje, og gå gjennom immigrasjons- og tollkontroller,
- forflytte seg fra bagasjehallen til et angitt sted,
- rekke korresponderende flyginger ved transitt, med assistanse etter behov både i luftfartøyet og på bakken og innenfor og mellom terminalene,
- ved behov komme til for å bruke toalettet.

Dersom en funksjonshemmet eller bevegelseshemmet assisteres av en ledsager, må denne personen på anmodning ha rett til å gi den nødvendige assistansen i lufthavnen og ved ombordstigning og avstigning.

Bakkearbeid i forbindelse med alt nødvendig bevegelsesutstyr, herunder utstyr som elektriske rullestoler, forutsatt at det meldes fra om dette 48 timer i forveien og med forbehold om eventuelle plassbegrensninger ombord i luftfartøyet og anvendelse av gjeldende bestemmelser om farlig gods.

Midlertidig erstatning for bortkommet eller skadet bevegelsesutstyr, men ikke nødvendigvis av tilsvarende type.

Bakkearbeid i forbindelse med godkjente førerhunder, når det er relevant.

Formidling av de opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre flyginger, i tilgjengelige former.

UOFFISIELL OVERSETTELSE

VEDLEGG II

Assistanse fra luftfartsselskaper

Transport av godkjente førerhunder i kabinen, underlagt nasjonale bestemmelser.

Bakkearbeid i forbindelse med alt nødvendig bevegelsesutstyr, herunder utstyr som elektriske rullestoler, forutsatt at det meldes fra om dette 48 timer i forveien og med forbehold om eventuelle plassbegrensninger ombord i luftfartøyet og anvendelse av gjeldende bestemmelser om farlig gods.

Formidling av viktige opplysninger om flygingene i tilgjengelige former.

Alle rimelige tiltak for å tilpasse sitteplassen til den enkelte funksjonshemmedes eller bevegelseshemmedes behov på anmodning og med forbehold om sikkerhetsbestemmelser og om det lar seg gjøre.

Assistanse for å komme til for å bruke toalettet ved behov.

Dersom en funksjonshemmet eller bevegelseshemmet får assistanse av en ledsager, skal luftfartsselskapet treffe alle rimelige tiltak for å gi vedkommende en sitteplass ved siden av den funksjonshemmede eller bevegelseshemmede.